№. 5 Ешій 13 Юніе 1829.

АЛБИНА РОМѪНѢСКЪ

ГАЗЕТЪ ПОЛИТИКО-ЛИТЕРАЛЪ.

ЕШІЙ

Дȣминекъ дȣпъ Сфѫнта Литȣргіе аȣ оурмат ꙟ Бесѣрика Митрополіеи Молебен спре аадȣче Препȣтернекȣлȣй Дȣмнезеȣ рȣгъчȣни де мȣлцемире, пентрȣ стрълȣчита бирȣинцъ че аȣ кѫщигат Армїа Ꙟпърътѣскъ а Россїей ла 30 май асȣпра марелȣй Визир. Фїинца Ꙟналтȣлȣй Клирос, а Ексѣленцїей сале Домнȣлȣй В: Президент Генерал Маїор де Мирковичй, а алтор Генерали ши Офицѣри че се афлъ ꙟн Ешй, а дрегъторїилор пъмѫнтѣщи ши а тоатъ боеримѣ, аȣ фъкȣт май помпосъ ачѣстъ церемонїе, дȣпъ хиритисмос аȣ оурмат ꙟ Кȣртѣ Митрополїей оун дежене (Гȣстаре) ѩръ сара тот Орашȣл аȣ фост илȣминат.

ПОЛОНІЯ

Ла 17 май саȣ фъкȣт ꙟ Варсавїа Оспъцȣл пȣблик, пре кареле Мърирѣ са Ꙟмпъратȣл, ла Ꙟкоронарѣ де Краю ал Полонїей, аȣ дат лъкȣиторилор ачестей Капиталїй. Кȣ кѫтева зиле ꙟнаинте, саȣ фост фъкȣт кȣвїинчоаселе гътири ꙟ Пїаца чѣ маре, че се афлъ дин астѫнга Алеїй карѣ дȣче спре Белведер. Ꙟн мижлокȣл ачестей Пїацъ, саȣ рѫдикат ȣн Павилїон (Кїоск) ꙟмподобит кȣ Стема Полонїей ши кȣ флори, ши ꙟ кареле се афла пентрȣ привѣлъ: Ꙟмпъръте́шиле лор Мърири, Ꙟналтеле Дрегъторїй, Министрїй ши стреинїй. Де о парте ши де алта а Павилїонȣлȣй се афла о сȣтъ де месъ кȣ мѫнкъри алесе ши бъȣтȣри, ла кариле оспъта 10000 Персоане. Пе лѫнгъ ачесте пентрȣ десфътарѣ мȣлцимей адȣнате, се фъкȣсъ скрѫнчобе, карȣзеле шъли де жȣкат. Веститȣл Херкȣле Рапо фъчѣ ꙟ алт лок местешȣгȣри Гимнастиче. Дин фѫнтѫни мъестрите се върса вин ши мїед. Ꙟмпъръте́ска са мърире аȣ ꙟнкълекат лѫнгъ Бесерика Сфѫнтȣлȣй Алезандрȣ, Ши ꙟпреȣнъ кȣ Ꙟмпъръте́шиле сале Мърири: Мареле Дȣка Дїадохȣл Тронȣлȣй ши Фрацїй лȣй, ши кȣ о суитъ нȣмъроасъ, аȣ петрекȣт Пїаца Сербърей, пе карѣ се афла май мȣлци де кѫт 80000 лъкȣиторй ши стреинй. Претȣтинденѣ ръсȣна чѣле май адевърате симцири але бȣкȣрїей, ши мъкар къ десфътарѣ се ведѣ ꙟ чел май ꙟналт град ал ей, тотȣш никъирѣ нȣ саȣ ивит чѣ май микъ ȣрмъ а неорѫндȣелей че ꙟ асеминѣ ꙟмпрежȣръри адесеори се ꙟтѫмплъ. Кȣ пърерѣ де рѫȣ а тȣтȣрор, Ꙟмпъръте́шиле лор Мърири аȣ фост невоите дес пре о фȣртȣнъ каре се стѫрнисъ атȣнче, жсе депърта дин ведериле обшей: Кȣ

тоате ачесте адꙋнарѣ саꙋ цинꙋт пѫнъ тѫрзіꙋ. Ꙟмпърътѣска фамиліе прекꙋм ши тоатъ Кꙋртѣ аꙋ мерс сара ла ꙋн бал, че саꙋ фост дат де кътръ политіе ꙟн Палатꙋл Магистратꙋлꙋй спре сербарѣ ꙟкоронърей. Ꙟмпърътещиле мърирй дꙋпъ че аꙋ бине воит асе ꙟмпъртъши де чинъ, ꙟтрꙋн тѫрзіꙋ саꙋ трас де аколо. Сенаторій, Депꙋтацій ши Еѵгенистій даꙋ астъзй ꙋн бал стрълꙋчит ꙟ Бꙋрза чѣ ноъ. (Локꙋл ꙋнде съ адꙋн негꙋциторій)

ИНСꙊЛИЛЕ ІОНИЧЕ

Ла Корфꙋс аꙋ венит ꙟщіинцаре къ Месолꙋнги саꙋ дат ла 5 май Гречилор. Газета де Корфꙋс дин 11 май кꙋпринде ачесте: Четатѣ Месолꙋнги ши Анатолико се афлъ акꙋм ꙟн мѫна Гречилор прін Капитꙋлаціа дин 5 май фъръ чѣ май пꙋцинъ вързаре де сѫнџе. Пꙋнерѣ ꙟнаинте пентрꙋ Капитꙋлаціе се паре къ май ꙟтѫю саꙋ фъкꙋт де кътръ Гречй прін мижлочирѣ кꙋноскꙋтꙋлꙋй Варнакіоти, Гарнизонꙋл ла ꙟчепꙋт нꙋ воѧ ка съ ѡ примѣскъ, дꙋпъ трактарисире ꙟсъ, саꙋ ꙟдꙋпликат ши аꙋ ши ꙟмплинито. Се зиче къ ꙟ Месолꙋнги сар фи гъсит ѡ мꙋлциме де амꙋницій (пръвъріе) ши де тꙋнꙋрй, фіинд къ чѣ май маре парте де артилеріе, ꙟтребꙋинцатъ ла ꙟкꙋнџꙋрарѣ четъцей, аꙋ фост лъсатѡ Мареле Визир ꙟ Месолꙋнги. Ꙟн ꙋрма Капитꙋлаціей 3000 де Гречй саꙋ порнит кътръ Іоанина, іаръ ръмъшица саꙋ дꙋс дела Месолꙋнги спре асе пꙋне ꙟн Комꙋникаціе кꙋ Оастѣ дела Ипир. Тот ачеа Газетъ ꙟщіинцѣзъ де ла Египет дін 24 априліе: къ Експедиціа оастей Египтіенещй, карѣ аве съ мѣргъ ла Асіа спре аџюторюл Порцей, ар фи ръмас май пе ꙋрмъ. Се афла гата ѡ Ескадръ алкътꙋитъ дин ѡ корабіе де линіе ши патрꙋ фрегате а Сꙋлтанꙋлꙋй, прекꙋм ши дин вро 20 Корвете ши брице а Пашей де Египет. Негоцꙋл гръꙋлꙋй ꙟчетасъ де ѡ датъ, пентрꙋ къ Окѫрмꙋирѣ ꙟкърка 300000 киле.

ЦАРА РОМѪНѢСКЪ

Кꙋріерюл Ромѫнѣск дин 31 май, дъ ꙋрмътоареле ꙟщіинцърй дела Армія динаинтѣ Силистріей: Ла 23 май пе ла 2 чѣсꙋри дин ноапте аꙋ ешит тꙋрчій дин Силистріа, нъвълинд кꙋ мꙋлтъ кꙋтезаре а сꙋпра Кентрꙋлꙋй позиціей ноастре дин адоа паралелъ, ши пе ꙋрмъ а сꙋпра батеріей Но 33 че ера ашъзатъ ꙟн Арипа стѫнгъ.

Тꙋрчій стрекꙋрѫндꙋсе пин ꙟтꙋнерикꙋл нопцій пѫнъ ла шанцꙋриле челе дин тѫю, де ѡ датъ слобозиръ ꙋн фок фоарте кꙋмплит, ши се черкаръ съ нъвълѣскъ ши съ стръбатъ пѫнъ ши ꙟлъꙋнтрꙋл търіей ноастре, атꙋнче ій фꙋсъръ кꙋпринший пе делатꙋрй де доъ Компаній але Региментꙋлꙋй Пꙋлтавей, де ꙟтѫюл Баталіон ал Региментꙋлꙋй Алекопол, ши де ꙟтѫюл Баталіон ал челꙋй де 37 де вѫнъторй де сꙋпт команда Генералилор Принцй Горчаков ши Берг, дар тꙋрчій май ꙟнаинте де афи ловицй де а чещй осташй, се алꙋнгаръ пѫнъ ла локꙋриле лор де кътръ ꙟтѫюл Баталіон ал Региментꙋлꙋй 37 де вѫнъторй, кареле се афла пъзинд шанцꙋриле, нъвълирѣ лор асꙋпра арипей ноастре де стѫнга лѣꙋ фост асъминѣ зъдарникъ, ши ꙋна дин колоаниле лор аꙋ фост ꙟмпинсъ прин Баіонетиле а доъ баталіоне дін Региментꙋл Черникоф, престе каре ера Маіорꙋл Бꙋлгароф, іаръ адоа Колоанъ аꙋ фꙋџит ꙟмпръштіиндꙋсъ фъръ а май пꙋтѣ фи аџюнсъ. Пагꙋба ноастръ стъ ꙟ 20 морцй ши 86 рѫницй. Іаръ тꙋрчій аꙋ лъсат пе кѫмпꙋл бътъліей 40 морцй, ꙟсъ дꙋпъ рапортꙋл челор фꙋџицй дин четате, ій аꙋ піердꙋт пѫнъ ла 900. Осташій ши лъкꙋиторій Силистріей се плѫнг май алес къ нꙋ пот афла ниче ꙋн лок де скъпаре деспре фокꙋриле че се арꙋнкъ ꙟлъꙋнтрꙋл четъцей, ши аꙋ пердꙋт тоатъ нъдеждѣ де а се май пꙋтѣ апъра ꙟделꙋнг, възиндꙋшй батеріиле стрикате ши мижлоачеле де апъраре ꙟмпꙋцинате.

ПЕТЕРСБꙊРГ.

Оꙋ ꙟщіинцаре де ла Тифлис дин 2 май зиче: къ ꙟнтрачеешй зи саꙋ примит аколо вѣсте, кꙋмкъ Принцꙋл Хосреф-

мирѕа, фіюл чел май мик алȣй Аба-мирѕа (шахȣлȣй Персіей) тримес дин партѣ гȣвернȣлȣй Персіенеск спре а пȣне ꙟнаинте ѡкѫрмȣирей ноастре дизвиновѫцитоаре ле кȣвинте асȣпра ꙟнкрȣнтѫтей неноро-чирй че аȣ пѫтимит ла Техеран Солȣл ностру, кареле ла 13 Генар трекȣт, саȣ ȣчис динпреȣнъ кȣ тоцй ачій че алкѫтȣа солія, нȣмитȣл Принц арфи трекȣт рѫȣл Араѕа ши сар фи афлѫнд акȣм ꙟхотарѫле Ѫмпѫрѫцієй Россієй.

Дȣмнѣлȣй Баронȣл Алеѯандрȣ Хȣмболт Крѫєскȣл Прȣсієй Сфетник дин лѫȣнтрȣ, кареле аре сѫ факѫ ѡкѫлѫторіе пела мȣнцій Ȣрал, ꙟсоцит де професорій Еренберг ши Роѕа дин Берлин, ши де Дȣмнѣлȣй Меншекин, Дрегѫторюл Ѫмпѫрѫтескȣлȣй Корпȣс де минералогіе (щіинца афлѫрей металȣрилор ꙟсѫнȣл пѫмѫнтȣлȣй), Сау порнит ꙟ 8 май де ла Петерсбȣрг ла Москва, де ȣнде ва кѫлѫтори ла Казан ши ла Екатеринен бȣрг.

Біографіа лȣй Хȣмболт

Ачест кѫлѫторю вестит (Фрателе Министрȣлȣй де Прȣсія) нѫскȣт ꙟ Берлин ла анȣл 1769 дȣпѫ сѫвѫршірѣ ꙟнвѫцѫтȣрилор сале ꙟмподобиндȣши талантȣл чел фиреск кȣ тоате щіинцѫле натȣрале, ши дин ювирѣ пентрȣ ꙟнвѫцѫтȣрѫ жѫртвинд интересȣриле, че путѣ кѫщига ꙟ мȣлте дрегѫторій, ꙟн анȣл 1799 аȣ трекȣт ла Спаніа, де ȣнде кȣ ȣн пріетен ал сѫȣ шаȣ лȣат вое де а кѫлѫтори кȣ аса сѫнгȣрѫ келтȣялѫ прин колоніиле Спаніолеши дин Америка, ши трекѫнд пела Инсȣл Тенерифа, че сѫ афлѫ ла апȣсȣл Афричей, аȣ дескѫлекат ꙟ лиманȣл Орашȣлȣй Кȣмана ꙟн Америка дела амѣѕѫ зи, ꙟн партѣ ачѣста аȣ черчетат мȣлте провинцій ши инсȣле, фѫкѫнд тот фелюл де ꙟсѫмнѫрй ꙟн але аерȣлȣй, але апелор ши але пѫмѫнтȣлȣй, аȣ ажȣнс пѫнѫ пе лініа брѫȣлȣй пѫмѫнтȣлȣй, ȣнде калдомесорȣл сѫ сȣя ꙟсȣши ла ȣмрѫ пѫн ла 34 граде: Адекѫ ꙟндоит май мȣлт декѫт ла ной ꙟн аршица чѣ маре. Ѫнтро кѫлѫторіе де 4 лȣний, дȣпѫ мȣлте остенеле аȣ трекȣт ꙟн Емисфера дела амѣѕѫ зи, лȣѫнд ꙟсѫмнѫрй астрономиче, черчетѫнд раритѫцеле натȣрей, пе локȣрй ȣнде пѫн атȣнчй ничй ȣн ботаник ꙟнкѫ нȣ кѫлкасѫ; (ва ȣрма)

Десире Литератȣрѫ

Продȣктȣл минтей ши а ꙟвѫцѫтȣрилор ȣней націе сѫ нȣмеще Литератȣрѫ, ши пѫрциле ей сѫнт поезіа, философіа, историа, ши риторика, ачесте ꙟвѫцѫтȣрй сѫ нȣмеск кȣ дрепт ꙟнкѫ ши ȣманитате, кѫчй прин еле ѡмȣл кѫщигѫ кȣноштѫрй де морал, симцирй деликате чей филантропи Литератȣра тȣтȣрор націилор, саȣ ꙟнчепȣт кȣ поезіа, пентрȣ кѫ ачѣста есте фіика симцирей, че ꙟн инима ѡмȣлȣй май тимпȣріȣ сѫ дищѣптѫ декѫтȣй џюдеката минтей сале. Ачѣста ѡ ведем ши ла Ромѫнй, карій арѫтѫ май маре плекаре пентрȣ віерсȣрй де кѫт пентрȣ алте Композицій (алкѫтȣире). Де ꙟсѫмнатȣ есте, кѫ Армоніа віерсȣрилор ромѫнещй сѫ асѫмѫнѣѕѫ кȣ але поезіей Італіане, карѣ ши ꙟнтрȣ ачѣста есте чѣ ꙟнтѫе ꙟтре челеноȣѫ. Ѫнтре мȣлте рамȣрй а поезіей, ачел кареле цинтеще май мȣлт кѫтрѫ фолос, есте фабȣла (басна) Скопосȣл ачестей поезій дідактиче есте прин зȣгрѫвеле алегориче ши сатириче а да ꙟнвѫцѫтȣрѫ де морал, ачей ꙟнтѫй скріиторй де фабȣле сѫнт: Локман Индіанȣл Есоп фригіанȣл, Федрȣ латинȣл, ши Лафонтен францеѕȣл, іарѫ акȣм тоате націиле аȣ алор фабȣло-графй, карій тоцй ȣнȣл де ла алтȣл аȣ ꙟнпрȣмȣтат идеиле фабȣлей. Асѫменѣ ши Д. Ага Асаки, аȣ фѫкȣт ꙟн лимба Ромѫнѣскѫ оаре каре черкѫрй, дин кариле сѫ алкѫтȣисѫ ѡкȣлеџере де фабȣле, ꙟнсѫ фокȣл дин 1827 аȣ ꙟнгицит остинѣла де 12 ань а алкѫтȣиторюлȣй, кариле аȣ пієрдȣт ꙟн ачѣа зи мѫнȣскрисȣриле Трагедіилор: Лаѕира, Саȣл ши ȣна оригиналѫ нȣмитѫ: Михаил Домнȣл ши Иросȣл Ромѫнилор, ѡ історіе а Ѫмпѫрѫцієй Ромей, версȣрй Лириче, кȣрсȣл де математикѫ, ши ѡкȣлеџере де фабȣле. Дин ачесте пе кѫт саȣ пѫстрат ꙟн цинерѣ де минте ши пе аюрѣ, сѫвор ꙟнпѫртѫши ȣнеорй аиче еѯтрактȣрй, іар ꙟнчепȣтȣл сѫ фаче кȣ ȣрмѫтоаре фабȣлѫ.

Гȣзганȣл де четите ши чел де кѫмп.

Фабȣлъ.

Динеоаре ȣн гȣзган,
Политикос четъцан,
Пре гȣзганȣл дин кѫмпіе
Лаȣ пофтит ла прѫнз съ віе,
Ка нȣ тот мереȣ лъкȣсте
Че май бȣн оспъц съ гȣсте.

Пе въргат фрȣмос ковор
Ашъзатаȣ маса лор,
Ласъ съ џюдиче оричине
Кѫт леȣ фост атȣнчй де бине!

Де конфетȣрй ши де пȣй
Фърмътȣриле адȣнъ,
Ꙟсъ пѫнъ а фи сътȣй
Де ѡдатъ ȣша сȣнъ,
Астай ȣмпле атѫт де фрикъ
Ꙟкѫт пофта ли се стрикъ.
Четъцанȣл спринтинел
Скапъ, ш' алтȣл дȣпъ ел.

Ꙟтъ тропотȣ' нчетѣзъ,
Ши гȣзганіи іар с' ашазъ.
Четъцанȣл мѫнгѫет
Ла църанȣл спъріет
Зиче: Ен апȣкъ фрате
Съ май роадем ла бȣкате.
Дар ачест' аȣ зис: дестȣл,
Де астъ масъ еȣ с' сътȣл,
Вино мѫне тȣ афаръ
Дей гȣста оспъц де царъ,
Тȣпилат ꙟтрȣн ȣнгерю
Нȣ ам масъ де боерю,
Ниме ꙟсъ ка аиче
Н' а вени ка съ ні ѡ стриче,
Ши де фърмътȣрй съраче
Ні ом допа ꙟ бȣнъ паче.

Вȣ те лас кȣ сънътате
Нȣ вою шеџй кȣ фрика 'н спате,
Ничй май деликатъ масъ
Каре апой пе нъpй с' им іасъ.

Ȣрма Менаџеріеи

Ачѣстъ фѣръ търѫтоаре ꙟформа шопѫрлей, креще пѫн ла 40 ань ши есте primeждȣоасъ а челор че съ апропіе де рѫȣл Нилȣлȣй, ꙟкареле трѣеще. Крокодилȣл се наще динтрȣн оȣ маре де 5 ши џȣмътате пълмаче ꙟгропат ꙟн аринъ де акъріа кълдȣръ съклочеще ши съ фаче лȣнг пѫнъ ла 40 палме, трѣеще пѫн ла 200 ань; ꙟгите оамений ши добитоаче, ши есте спаимъ лъкȣиторилор патріей сале, ꙟсъ гȣзганȣл-фараон есте ал лȣй чел май маре дȣшман, кареле ꙟй мѫнѫнкъ оѫле. Крокодилȣл есте акоперит кȣ ѡ солзоасъ зѣ атѫт де вѫртоасъ ꙟн кѫт глоанцеле нȣ ѡ стръбате, іаръ пȣтерѣ лȣй есте пѣсте мъсȣръ. Ачѣстъ фѣръ трѣеще пе малȣрй, стригъ оуне ѡрй ка копиій спре ай амъџи ла сѫне прада са, асȣпра кърія арȣнкѫндȣсъ ѡ ꙟнбȣкъ ши съ акȣфȣндъ ꙟн апъ, оунде ѡ ши мѫнѫнкъ.

5. Џибетȣл саȣ москȣл дин Етіопіа. Окій ачестей фѣръ лȣческ ноаптѣ ка амѫџей ши миросȣл че дъ дин сине, есте май пътрȣнзъторю декѫт ал москȣлȣй, матеріа мироситоре ѡ цине сȣпт пѫнтече ꙟ сѫкȣлтец. Ꙟн ачѣстъ менаџеріе се афлъ ши мȣлте момицъ, ꙟтре кареле есте оуна нȣмитъ Силено нѣгръ кȣ баръбъ лȣнгъ ши албъ, прин карѣ осъбиндȣсъ дин алте момицъ, ши оарекȣм прецȣиндȣсъ пентрȣ ачѣста, съ кȣчереще де кътръ челелалте ши съ сокотеще ка ѡ май алѣсъ. Се май афлъ ши алте прекȣм Капȣцине ши Арлекине.

Ѡбсервацій метеорологиче.

Зіоа	Ѡбсервацієй	Калдомесор	Гроомесор	Старѣ аерȣлȣй
12. Іȣніе	диминѣца ла 12. часȣрй	† 14.	28. 10.	сенин

Дела 7 пѫнъ ла 15 Іȣніе соареле ръсаре ла 8 часȣрй ши 20 минȣте тȣрчещй. Амѣзъ зи вине ла 4. чѣсȣрй 10 минȣте дȣпъ ачелашй орник (час-орник)